

Til SP's energifraksjon

Oslo, 16. februar 2024

Hvordan gjennomføre likere nettleie i Norge?

Kort om bakgrunnen

Dagens nettleiemodell fungerer ikke tilfredsstillende. Til tross for at hoveddelen av den fornybare energien i Norge blir produsert i distriktene, betaler innbyggere og næringsliv i mange norske distriktskommuner en langt høyere nettleie enn landsgjennomsnittet. Den samme geografien, som gjør fornybar kraftproduksjon mulig, fører også til høyere kostnad for bygging og vedlikehold av nett. Dette faktum kombinert med at det i de samme områdene ofte er færre kunder til å dele på nettleien, gjør at nettleien i disse områdene blir urimelig høy sammenlignet med landsgjennomsnittet. Spennet i nettleien er i dag på mellom 21 kWh til 55 øre kWh.

Regjeringen og Senterpartiet har tatt problemstillingen på alvor i partiprogrammet og nå i regjeringserklæringen; det skal «*innføres en utjevningsordning som bidrar til jevnere nettleie i hele Norge*».

Så langt har ikke regjeringen levert på dette punktet, til tross for at det står i regjeringserklæringen og til tross for at en gjennomføring bør gå smertefritt i Stortinget. I tillegg til regjeringspartiene, har SV og KrF hatt dette på dagsorden i lengre tid.

Utjevningen bør brukefinansieres

Det har vært diskutert forskjellige løsninger, der blant annet RME på oppdrag fra Olje- og energidepartementet i 2019 *drøftet virkemidler for utjevning av nettleie*, RME høringsdokument nr. 1. 2019. I denne rapporten foreslår RME to alternative modeller. Den ene er som i dag, en årlig bevilgning over statsbudsjettet og den andre modellen er en såkalt brukerfinansiert ordning.

Fra Distriktsenergis ståsted er det liten tvil om at en brukerfinansiert ordning er å foretrekke. Det er en slik ordning som vil være nærmest en varig ordning og det er en slik ordning, der det i praksis er rom for et beløp i en størrelsesorden, som sikrer en reell utjevning av nettleien mellom kunder og områder.

En brukefinansiert ordning innebærer at man bruker en «bit» av nettleien til utjevning. Dersom en for eksempel setter av vel ett øre av nettleien til utjevning vil det bety at ingen i Norge betaler mer enn 30 øre pr kWh i nettleie. Dvs. en halvering for mange sluttbrukere. De som betaler mindre enn dette i dag, skal fortsette med dette. Om man velger en brukerfinansiering her, vil dette bety ca. 200 kroner ekstra i nettleie for alle landets husstander i løpet av ett år og et samlet beløp på ca. 900 millioner til utjevning. Til sammenligning betaler landets innbyggere og bedrifter i 2023 ca. 44 milliarder i nettleie, inklusive Statnetts nettleie på ca. 16 milliarder.

Tabellen nedenfor, utarbeidet av Afry for Distriktsenergi, viser virkningen av en utjevningsordning avhengig av hvor mye man velger å legge i potten til fordeling. Afry legger til grunn at vi er i et såkalt normalår, når tallene presenteres i tabellen. Og denne tabellen er basert på 2021 tall, som danner

grunnlag for tariffen i 2023. Tabellen og grunnlaget for denne finnes på Distriktsenergis hjemmeside <https://media.wpd.digital/distriktsenergi/uploads/2023/11/Utjevning-av-nettleie-2023-v200.pdf>

Sammenheng mellom ambisjon for maksimal nettleie og omfordelinger blant nettkundene, 2021

Maks nettleie (nettkostnad)	Utjevningsspott	Antall selskaper som får redusert nettleie	Tilsvarende avgift	Beløp for en husholdning med 20 000 kWh forbruk
45,0 øre/kWh	23 Mkr	3	+ 0.03 øre/kWh	6 kr/år
40,0 øre/kWh	88 Mkr	15	+ 0.11 øre/kWh	22 kr/år
35,0 øre/kWh	251 Mkr	32	+ 0.31 øre/kWh	62 kr/år
32,5 øre/kWh	511 Mkr	42	+ 0.63 øre/kWh	126 kr/år
30,0 øre/kWh	906 Mkr	52	+ 1.12 øre/kWh	223 kr/år

Beregningene er basert på NVEs nettkostnad (NVEs nøkkeltall for nettselskapene), kombinert med data fra eRapp web_qryNote 1_5Dnett_ok, 2021

Kommentar: resultatene med 2021-data er svært like resultatene med 2020-data. Gjennomsnittlig vektet nettkostnad for Norge er ca. 30 øre/kWh, mot 28 øre/kWh i 2020. Total inntektsramme økte fra 17,2 mrd til 19,9 mrd, mens netto levert energi i Dnett økte fra 76,9 til 81,2 TWh. Det er fortsatt Sandøy Nett som stikker seg veldig ut, men de er jo nå fusjonert med Nordvest Nett.

04.10.2023 COPYRIGHT AFRY CONSULT AS

Det øret som trengs av husholdningene for å sikre en varig og reell utjevning av nettleien, kan tas som ett tillegg til nettleien. Det kan legges på dagens elavgift, eller tas inn på tilsvarende måte som en i dag tar inn Enova-avgiften, dvs som en avgift til utjevning av nettleien. (Utjevningsavgift).

Ordningen vil ikke treffe kraftkrevende industri som stort sett er tilknyttet et høyere spenningsnivå enn husholdninger og mindre bedrifter. Kraftkrevende industri har også gjerne egne avtaler med Statnett blant annet.

RME forvalter en enkel fordelingsmetode i dag

Vi vil også bemerke at det i dag er utarbeidet en måte å fordele en utjevningsordning på, som RME bruker når de fordele beløpet så langt fastsatt av Stortinget (sist 18 millioner). Denne fordelingsmetoden er enkel, lite kontroversiell og brukt i mange år. Den sikrer også at pengene kommer direkte til fradrag i nettleien og kan brukes uavhengig av størrelsen på beløpet som skal fordeles.

Vi håper at dette innspillet er med på å sette fart på løftene i Hurdalserklæringen i retning av en varig og reell utjevningsordning av nettleien i Norge.

Distriktsenergi stiller selvfølgelig opp for en gjennomgang og ytterligere innspill i saken, dersom dette måtte være ønskelig.

Vennlig hilsen

Distriktsenergi.

Knut Lockert
daglig leder